

Nr 159.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa krigsfrivilligas förmåner vid sjukdom m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 225 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 30 april 1943, föreslagit riksdagen medgiva, att kostnaderna för ersättning åt frivilliga fältartister vid sjukdom eller olycksfall till följd av tjänstgöring i denna egenskap vid försvarsväsendet må bestridas av förslagsanslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Sedan början av år 1940 har under försvarsstabens ledning fältteaterverksamhet bedrivits inom försvarsväsendet. Av fältartisterna är ett mindre antal värnpliktiga, vilka fullgöra sin beredskapstjänst såsom fältartister, medan flertalet utgöres av frivilliga manliga eller kvinnliga yrkesartister eller amatörer.

Den ersättning, som fältartisterna erhålla för sin medverkan, är endast avsedd att täcka artisternas direkta utgifter under turnéerna. Lön i egentlig mening utgår ej. Fältartist erhåller således — förutom fria järnvägs- och bussbiljetter — dagtraktamente, som till en början utgick med 20 kronor, sedan sänktes till 18 kronor och numera faststälts till 21 kronor. För detta traktamente skola fältartisterna hålla sig med mat och husrum samt täcka sina utgifter för kläder m. m. Särskild gottgörelse för kläder och för nödigt förberedelsearbete har ej utgått.

I skrivelse den 23 januari 1943 har *chefen för försvarsstaben* till behandling upptagit frågan om de frivilliga fältartisternas förmåner vid sjukdom och olycksfall, som inträffa under tjänstgöring, samt på anförda skäl hemställt, att krigssjukvårdsreglementet ändrades så, att det utan förbehåll omfattade de frivilliga fältartisterna, att ersättning enligt militärsättningsförordningens grunder förklarades skola utgå till fältartisterna *samt att* vid den nu pågående utredningen om den militära personalens (dess efterlevandes) förmåner vid skada och sjukdom (dödsfall) under krig frågan om fältartisternas förmåner i samma hänseenden upptoges och löstes på det sättet, att de jämfördes med annan militär personal.

Över försvarsstabschefens framställning ha utlåtanden avgivits av riksförsäkringsanstalten, arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse samt statskontoret.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att bestämmelser saknas rörande förmåner vid sjukdom eller olycksfall åt sådana fältartister, vilka frivilligt ställt sig till förfogande. På grund härav kunna dessa fältartister icke komma i åtnjutande av någon ersättning under angivna omständigheter.

Det synes skäligt, att ifrågavarande fältartister må komma i åtnjutande av gottgörelse vid sjukdom eller olycksfall till följd av tjänstgöring vid försvarsväsendet, varför jag i princip ansluter mig till tanken att sådan ersättning i någon form bör utgå.

Vad angår frågan om behovet av särskilda författningsföreskrifter för reglering av hithörande ersättningsfrågor ansluter jag mig till den mening, varåt civila departementet och sjukvårdsstyrelsen samt statskontoret givit uttryck. Generella bestämmelser för det troligen ringa antal fall, som kan tänkas komma under prövning, finner jag i överensstämmelse med de nämnda myndigheternas utlåtanden ej påkallade. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, torde sålunda uppkommande frågor om ersättning åt frivilliga fältartister under sjukdom eller till följd av olycksfall få, med tillämpning i möjligaste mån av för jämförlig personal fastställda ersättningsgrunder, bedömas av Kungl. Maj:t från fall till fall. Skulle emellertid erfarenheten utvisa att en närmare reglering av ersättningsgrunderna kan anses erforderlig, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i ämnet meddela föreskrifter i anslutning till vad för sådant fall av de sistnämnda myndigheterna förordats.

Beträffande sättet för bestridande av uppkommande kostnader för här avsedda förmåner förordar jag i enlighet med statskontorets förslag, att förslagsanslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, för ändamålet tages i anspråk.

Utskottet finner billighetsskäl tala för att de frivilliga fältartisterna erhålla gottgörelse vid sjukdom eller olycksfall till följd av tjänstgöring i denna egenskap vid försvarsväsendet. Liksom departementschefen och de i ärendet hörda myndigheterna anser utskottet, att några generella bestämmelser i ämnet icke äro påkallade utan det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att från fall till fall bedöma uppkommande frågor rörande dylik ersättning. Utskottet förutsätter därvid, att förmånerna i fråga skola, där så provas skäligt, kunna medgivas vid sjukdom eller olycksfall, som tidigare inträffat. Mot det föreslagna sättet för bestridandet av härav föranledda kostnader har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att kostnaderna för ersättning åt frivilliga fältartister vid sjukdom eller olycksfall till följd av tjänstgöring i denna egenskap vid försvarsväsendet må bestridas av förslagsanslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Stockholm den 8 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 160.